

La Fageda, la història d'èxit d'una gent molt agosarada

Creada del no res ara fa 40 anys, l'empresa dona feina a centenars de persones amb discapacitat intel·lectual
Els seus iogurts en són el producte més conegut

Un bon dia de 1982 l'alcalde d'Olot, Joan Sala, està al seu despatx de l'ajuntament quan el secretari li anuncia la presència de dos senyors que venen del manicomi i volen parlar amb ell per demanar-li ajuda per muntar una empresa on treballaran persones que tenen problemes mentals. "I a més, un d'ells es diu Cristóbal Colón", remata el secretari. No és estrany que el primer alcalde de la democràcia quedés estupefacte. Aquella escena estava destinada a ser explicada posteriorment moltes vegades entre rialles, però també a ser recordada com el primer pas d'un projecte inèdit i agosarat que acabaria sent estudiat com a model d'èxit a la Universitat de Harvard. Així va néixer La Fageda [<http://www.fageda.com>], una empresa que dona feina remunerada a unes 200 persones amb discapacitat intel·lectual en la fabricació de iogurts i melmelades, i en serveis com ara jardineria (i n'atén un centenar més, però sense remuneració). La Fageda ha complert 40 anys, una efemèride que ha servit perquè els seus responsables n'hagin repassat l'evolució.

Sala, Colón i el tercer home d'aquella escena –Josep Torrell, psiquiatre de l'hospital de Salt, com Colón– van acordar la cessió d'un espai municipal, als baixos de l'antic convent del Carme, per establir-hi uns tallers on treballarien interns de l'hospital psiquiàtric de Salt. L'aleshores alcalde es treu mèrits: "Tinc clar que La Fageda hauria nascut tant amb l'ajuda de l'Ajuntament d'Olot com sense l'ajuda de l'Ajuntament d'Olot" –va assegurar la setmana passada, en l'acte institucional del 40è aniversari–, de tan convençuts i decidits que va veure els seus promotors. També va subratllar el fet que la idea ("crec que ni tan sols hi havia un projecte [escrit]")partia de zero, ja que "no existia absolutament res", però en canvi hi havia unes "persones amb unes idees i unes conviccions". El context econòmic no era el millor, amb un atur del 18 % (que en el segment de la gent amb discapacitat devia ser molt més elevat) i la inflació al 13,8 %. Per acabar-ho d'adobar, els bancs cobraven els crèdits en interessos al voltant del 16 %.

La Fageda va arrencar com a cooperativa amb una quinzena d'empleats, inicialment fent manufactures dels rams tèxtil i d'imatgeria religiosa, feines a les quals seguiria la jardineria i, anys més tard, els vivers de plantes ornamentals i forestals, els iogurts, els gelats i les melmelades.

El desenvolupament de La Fageda, amb Colón i la seva dona, Carme Jordà (directora de l'àrea assistencial) al capdavant, va ser ràpid: tan sols dos anys després d'aquell inici tan modest van adquirir la finca dels Casals, en un extrem de la fageda d'en Jordà (la coincidència dels noms va ser això, una coincidència, recorda Colón). L'operació, en què va col·laborar la Diputació, va costar l'equivalent a uns 90.000 euros. El 1985 van obrir a Olot una residència per a persones amb discapacitat i van engegar el Centre Especial de Treball.

Crisis i expansió

Els iogurts –sens dubte, el producte més conegut de l'empresa– curiosament tenen l'origen en un moment molt delicat. A finals dels vuitanta, als Casals tenien un centenar de vaques, la llet de les quals venien a la Nestlé. La irrupció de la quota lletera de la UE va convertir en inviable aquesta línia comercial i, per tal de no perdre llocs de treball, van decidir fer-se càrrec directament de la transformació de la llet. Va ser així que el 1993 es van començar a produir els iogurts. El primer client -s'explicava en l'exposició muntada en motiu del 40è aniversari-

va ser l'hospital Vall d'Hebron, mentre que el primer supermercat que en va vendre va ser el Màxim d'Olot. A inicis del segle XXI la producció anual de iogurts ja era de 10 milions d'unitats.

La línia de mermelades també neix d'una crisi, en aquest cas la del mercat del viver forestal, que havia deixat de ser rendible. El 2012, el personal que s'hi dedicava passaria a la producció de mermelada.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 15-10-2022, Pàgina 18

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/societat/article/14-salut/2205444-la-fageda-la-historia-d-exit-d-una-gent-molt-agosarada.html>